

מסורת הש"ס

(א) עירובין פ"ב. (ב) קידושין כ"ח. (ג) גרוה
ו: מגילה ו: (ד) ע"ש.
(ה) קידושין כ. כ"ק ק"ו.
(ו) שבת ל"ג. (ז) וינחית
(ח) ו' קידושין ח' (ו) ע"ז
כ"ב. (ט) ו' שבת ע"ג.
(י) ויקרא כ"ה. (י"א) מדרש
מנחות פ"ג.

תורה אור השלם

1 אם כסף תלזה את
עמי את העני עמך לא
תתירה לו בנשה לא
תשימו עולו נשך:
שמות כב כד

2 כספו את נתן בנשך
ושדך על נקי לא לקח
עשה אלה לא ימוט
עלם:
תהלים טז

3 טורד עינים מראות
רע והבט אל עמל לא
תוכל לקח חבט גוידים
תחטש בכלע רשע
דוד מנח:

חבוקק א יג
4 וְכִי יִמּוֹךְ אַחִיר עִמָּךְ
וְנִמְכַר לְךָ לֹא תַעֲבֹד בּוֹ
עֲבַדְתָּ עֲבָד:

וַיִּקְרָא כֹה לֹט
וְכִי חָשִׁיג יָד גֵּר וְחוֹשֵׁב
עֵמֶק וּמֶקֶד אֲחִיף עֲמֹ
וְנִמְכָּר לַגֵּר חוֹשֵׁב עֵמֶק
אוֹ לַעֲבָד מִשְׁפַּחַת גֵּר:

וַיִּקְרָא כֹה מִזֶּה

וַיִּקְרָא כֹהֵן מֵאֵלֶיךָ וְכִי יִמּוֹךְ אֲחִיךָ וּמִטָּה יִדּוּ עִמָּךְ וְהַחֲזַקְתָּ בּוֹ עַד וְתִתְשַׁבּ וְחַי עִמָּךְ: אֵל תִּקַּח מֵאֵתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְתֵרָאֵת מֵאֵלֶיךָ וְחַי אֲחִיךָ עִמָּךְ:

ויקרא כה לה-לו

גליון הש"ס

במב' אין חדר נקבה בע"ע.
עין כיכ דף י"ג ע"א
במב' ד"ה ה"ג אומב'
במב' ד"ה כוסים וזע.
עין עין דף מ"א ע"א חס'
ד"ה לשא: שם ברחוב
ב"ב יסוד. עין לקח דף
ק"א ע"ב חס' ד"ה מנחך:

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

דערבנן דלמא אחי למיסרך:
ותן ברבית בתלמיד חכם
נכרי אסור שמה ירגיל
דלמא אחי למיסרך: אס

בכדי חייו רבינא אמר א"הבא בתלמידי
חכמים עסקינן טעמא מאי גזור רבנן ¹⁶שמא
ילמוד ממעשיו וכיון דתלמיד חכם הוא לא
ילמוד ממעשיו איכא דמתני לה להא דרב
הונא אהא דתני רב יוסף יאם כסף הלוח
את עמי את העני עמך ¹⁷עמי וגברי עמי
קודם עני ועשר עני קודם עניך ועני
עירך עניך קודמין עני עירך ועני עיר
ואחרת עני עירך קודמין אמר מר עמי
וגוברי עמי קודם פשיטא אמר רב נחמן
אמר לי הונא לא נצרכא דאפילו לנכרי
ברביית ולישראל בחנם תניא אמר ר'
יוסי ¹⁸בא וראה סמיות עיניהם של מלוי
ברביית ¹⁹אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו
ולחיו והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס
וידו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי
ישראל תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר
שכל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא
ברביית עליו הכתוב אומר ²⁰כספו לא נתן
בבגדך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה
לא ימוט לעולם הא למדת ²¹שכל המלוה
ברביית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא
מוטף ברביית וקא מתמוטטין אמר רבי
אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו
מתמוטטין ואינן עולין ²²למה תביט בגדים
דחריש כבלע רשע צדיק ממנו אמר רב
הונא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו
בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין

היה עונש שלא היה שעת מחיית
המאכל מזה שש חיי צוואת
הרביה אע"פ שלא נעשו
שקיימו אבותינו את
הע"פ שלא ניתן להם:

אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו
לחיייו. כמו כן בשם רב לדוק גאון יורד
הגאונים בשם רב לשרוף שליש תבואתו
עמו לחיי רשאי לשרוף שליש תבואתו
ומימה גדול מנין לו זה:

הא חיונ דלא עבדי חבי
ומתמוטטים. ווא"ת דלמא
משום שאר עבירות הכתובים בצאות
פסוק ושואד על נקי לא לקח וי"ל
דפריך דחיונ דליקים גמורים נמי
מתמוטטין א"ג לר"ע פריך דדריש
בסוף מרות (דף כד. ע"ש) עושה אלה
עושה אחת מכל אלה לא יעוט:

או עָקַר זֶה הַמִּנְכַּר אֲעֻבְדֶּנּוּ כֹּכָבִים
עֲצֻמָּה. ור"ל לַמִּנְכַּח בְּחַר עֵקֶר
מִסַּפְחָה גַּר הִדְיֵינוּ נִכְרִי כִּיּוֹן דְּמִנְכַּר
לְעֻבְדוֹת כֹּכָבִים א"כ נִמְכַּר לְנִכְרֵי ור"ל
הִדְאָ לְעֻבְדוֹת כֹּכָבִים כִּיּוֹנֵם אֵי שִׁירָאֵל כְּגוֹן
שִׁפְטוֹן שֶׁל מִיכָה א"כ אִי לֹא דְכַתִּיב
מִסַּפְחָה גַּר הִדְאָ עֵקֶר הִיּוֹנוּ נִכְרִי כִּלְכַּל
אִין לְמַחַר דְּלֹאשְׁרִין מִשּׁוֹם גְּבוּלוֹת
קִרְיֹבוֹת מִגְּמַר חוּסֵם נִפְיֹק כ"ס נִכְרִי:
אִיְנוּ עֹבֵד רָא אֵת הָבִן ור"ל אֵת
הַבֵּת. אֲנִי בֵּן נֶקֶט בַּת
דְּחִפְיֵנו נִמְכַּר לְיִשְׂרָאֵל אִיְנוּ עֹבֵד אֵת
הַבֵּת: **רָא** תְּרִבִּי בִּדְבָא. מִשּׁוֹם
לְוֹת שְׁפִטִים צַעֲמָא לְפִי שְׁהוּלָן
אֲחֵרִים יִשְׁלָא נִחְשָׁדוּ שִׁירָאֵל עַל הַדּוֹר:
וְעַל הַהִמָּחָה וְגַם אִין אֲסוּר לַהֲתִיּוּד:
מַלְאִי

זוהו הוא גר צדק האמור לענין
וְלֹא לָךְ אֵלָּא לְגַר שְׂנֵא' לְגַר
מִשְׁפַּחַת גֵּר זֶה הַנִּכְרִי כְּשֶׁהוּא
תָּמִיד אִמְר מִר וְלֹא לָךְ אֵלָּא לְגַר
אֵין הַגֵּר נִקְנָה בְּעֶבֶד עֲבָדִי וְאֵין
דִּן עֲבָדִי וְשֹׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ
כְּרִי אִשָּׁה לֹא אֹרֶחַ אֶרֶץ
אִמְר רַב נִחְמָן בֶּר יִצְחָק
דִּין דִּתְנִיא וְיִהְיֶרֶע יְהוֹנָתָן
תָּמִיד אִמְר מִר וְאֵין אִשָּׁה וְגַר
נִגְמָלִיל דִּתְנִיא וְאִשָּׁה קֹנָה
שְׁמִעוֹן בֶּן גְּמִלְיָל אִמְר אֵין
בֶּן גְּמִלְיָל וְלֹא קִישִׁי בָּאן
הַ עֶבֶד כְּנַעֲנִי פִּרְיָן לֶה אֵלָּא
בָּא וְלֹא תִשְׁרִי בֶר בִּי רַב
אֵלָּא כֻּלָּבָא כִּיּוֹן דְּמִסְרִיךְ
וּמִצָּא מִסְרִיךְ בְּתֵרָה אִמְרִי
יִיךְ גֵּר תּוֹשֵׁב הָאִמּוֹר לְעִנְיָן
מִמֶּה יָדוֹ עִמָּךְ וְהוֹחֲקָתָ בּוֹ
וְתִרְבִּית וְיִיאֵת מֵאֲלֵהֶךְ
וְתֵתֵן בְּרִבִּית וְכֵן בְּגֵר תּוֹשֵׁב
תִּקַּח מֵאֲתָם מֵאֲתָה כְּתִיב
תָּאבֵל אֶתָּה נַעֲשֵׂה לִי עֶרֶב
עֶרֶב

22.

עין משפט
נר מצוה

ק"א א מ"י פ"ה מהלכות
מלוה ולוה הלכה ב'
סמג ללוין קנב טו"ע י"ד
ס"י קנב סעיף א'
ק"א ב מ"י שם הל' ז'
סמג ללוין קנב
טו"ע ס"י ז' סעיף
ב'

ק"ב ג מ"י פ"ד שס
הלכה ז סמג שס
ט"ש"ע י"ד ס"י קס סעיף
כ:

ק"ד ד' טו"ש"ע ס"ט:
ק"ד ה' ו' מ"י פ"א
מהלכות עבדים
הלכה ב' טו"ש"ע י"ד ס"י
רמב"ם סוף ט'
קמ"ו ז' מ"י ס"ט פ"ג
הלכה א' סוף עשין
:ג

קבצו חז"ל שם פ"ב הל'
יב פתג שם:
ט (חז"ל) פ"ט מהל' ענדים
הל' ו טושי"ע י"ד ס' רסו
סעיף יט):

ק"ו י מ"י פל"ב מהל'
ליסורי ביהה הל' טו
סמג לאוין קטו טוש"ע
אה"ע ס"י כב טע"ף יח:
ק"יח ב מ"י שס ועין
בהשגות וכן"מ
טוש"ע שס טע"ף ח:

מוסף רש"י

[illegible]